

Achter de horizon

*Voor Rick, Nigel en Grace –
mijn gezin*

Achter de horizon

Ann Moore

Vertaling: Dorienke de Vries

Derde druk

Uitgeverij Mozaïek, Zoetermeer

Ontwerp en illustratie omslag Jae Song/Toni Mulder

Vertaling Dorienke de Vries-Sytsma

Oorspronkelijk verschenen bij New American Library, onderdeel van Penguin Putnam Inc, New York, USA onder de titel *'Til Morning Light*

Derde druk 2010

ISBN 978 90 239 9381 0

NUR 342

© Engelstalige versie 2005 Ann Moore

© Nederlandse vertaling 2006 Uitgeverij Mozaïek, Zoetermeer

Meer informatie over deze roman en andere uitgaven van Mozaïek vindt u op www.uitgeverijmozaiek.nl

Alle rechten voorbehouden.

*Ik verzeker jullie: als jullie geloof hebben als een mosterdzaadje,
dan zullen jullie tegen die berg zeggen:
'Verplaats je van hier naar daar!'
en dan zal hij zich verplaatsen.
Niets zal voor jullie onmogelijk zijn.*

Matteüs 17:20

Een

In de baai van San Francisco lagen honderden vierkant getuigde schepen doelloos te dobberen. Over de verlaten dekken wervelden mistflarden. Veel schepen hadden gaten in de romp, de stille getuigen van gebrek aan goed timmerhout. Plunderaars hadden genomen wat ze gebruiken konden, waarna de vaartuigen half gezonken in het modderige water achtergebleven waren. Het geheel maakte een spookachtige indruk. Er lagen niet alleen vernielde schoeners, klippers en walvisvaarders in de overvolle haven – veel schepen lagen veilig voor anker, zorgvuldig geschalmd en goed onderhouden – maar Gracelin O'Malley, die met haar ogen de baai afzocht naar de trotse masten van de *Eliza J*, werd juist door die indruk van een haastige en onverschillige aftocht onaangenaam getroffen.

Het was nog heel vroeg in de morgen; de dag was nauwelijks aangebroken en Grace hield zichzelf voor dat het schip wel binnen moest zijn. Dat ze het schip vanaf de werf niet kon zien, kwam gewoon door de dichte mist. En bovendien, zei ze tegen zichzelf, zelfs als ze het schip wel had kunnen ontdekken, had ze nog geen boot gehad om erheen te roeien. Trouwens, Peter en Liam zouden ook vast niet aan boord zijn blijven slapen; ze waren allang thuis, in het huis dat ze deelden met Peters compagnon, Lars Darmstadt, en diens vrouw Detra. Dat huis bevond zich ergens in de stad, op de heuvel die achter haar oprees. Ze keerde de haven de rug toe en liet haar blik over de stad dwalen. De straten waren haar vreemd en het verloop ervan moeilijk te volgen in het wazige licht. Toen ze

gisteravond aankwam, was het al donker geweest. Dat was het nog steeds een beetje, maar ze had een briefje met een routebeschrijving, dat ze nu uit haar zak haalde om het te raadplegen.

Ze klemde de hand van haar zoontje steviger vast en trok de slaperige vierjarige jongen mee, de werf van Jackson Street af. De weg liep omhoog, het ene na het andere huizenblok langs, tot aan de schouwburg op Montgomery. Van daar liep ze in zuidelijke richting tot ze California Street had gevonden, die uitkwam op een groot plein dat werd omzoomd door banken, warenhuizen, scheepskantoren en importbedrijven. Langzaam liep ze de straat door. Ze bekeek de huizen die, de een na de ander, opdoemden uit de mist, alsof ze stuk voor stuk het enige op de wereld waren. Sommige waren genummerd, andere hadden een gevelplaat, weer andere hadden niets, maar eindelijk was ze bij het huis waarnaar ze op zoek was. Het keek – ze had het kunnen weten – uit op het water. Met een schok bleef ze staan en nam het huis in zich op: het pad naar de voordeur, de hal en de begane grond, een eerste en zelfs een tweede verdieping. Het was veel groter dan ze zich had voorgesteld. Ook al besepte Grace heel goed dat de woning onderdak bood aan Peter en Liam, Lars en Detra en hun personeel, toch had het geschreven adres haar niet voorbereid op de grandeur ervan. Ze slikte moeilijk, keek naar Jack, zette zijn pet recht en daarna haar eigen hoed, en duwde toen vastberaden het zware, ijzeren hek open.

‘Woont de kapitein hier, mam?’ Ook Jack staaarde naar de hoge, donkere ramen op de begane grond, de kleinere ramen op de eerste verdieping en de kleine dakkapelletjes op de tweede.

‘Dat denk ik wel.’ Ze ging hem voor over het grindpad naar de voordeur; het geknars van hun voetstappen klonk luid in haar oren. ‘Voorzichtig, jongen.’ Ze pakte hem onder zijn oksels, zodat hij de grote stoep treden kon nemen die naar de voordeur leidden.

‘Groot, zeg.’ Eenmaal boven geeuwde hij hartgrondig.

‘Aye.’ Ze glimlachte naar hem en wees naar de bel. ‘Vooruit, jij mag trekken.’

Ze hoorden de bel weergalmen door het huis, maar de echo stierf weg en het bleef doodstil. Ze keken elkaar eens aan en Jack haalde zijn schouder tjes op. Net stak hij zijn hand uit om nog eens

te bellen, toen Grace een hand op zijn arm legde; ergens in huis ging een deur open en dicht, en toen nog een, en het geluid van langzaam naderende voetstappen werd hoorbaar. Het leek een eeuwigheid te duren, maar toen werd de deur geopend door een man met een lamp. Het licht leek alleen bedoeld om duidelijk te maken dat hij uit bed was gebeld en zich overhaast had moeten aankleden. Met een steeds dieper wordende frons bekeek hij Grace van top tot teen. De staat van haar kleren ontging hem niet – de modderige mantel vol vlekken, de gedeukte hoed, de vuile, leren mocassins, haar door de zon verbrande en vervellende gezicht, om nog maar te zwijgen van de even haveloze en bemodderde jongen die naast haar stond. Zijn ogen vernauwden zich verder toen hij tot zijn diepe afkeer ontdekte dat ze een mannenbroek leek te dragen.

‘Personeel en leveranciers bij de achterdeur,’ wees hij boos en maakte aanstalten de deur weer dicht te doen.

‘Ik hoor niet bij het personeel,’ zei Grace vlug, voordat de deur voor haar neus dicht kon slaan. Ze raapte al haar zelfvertrouwen bij elkaar en verkondigde: ‘Mevrouw Donnelly vraagt belet bij kapitein Reinders.’

De butler aarzelde; met overduidelijk wantrouwen hief hij de lamp wat hoger om haar gezicht beter te kunnen zien en haar betrouwbaarheid te beoordelen. Ten slotte leek hij zich, tot Grace’ grote opluchting, wel te willen verwaardigen haar te antwoorden.

‘Kapitein Reinders is op zee, mevrouw.’

Grace knipperde met haar ogen. *Op zee. Natuurlijk was hij op zee. Natuurlijk.* ‘Komt hij...?’ Haar gedachten gingen razendsnel. ‘Wanneer verwacht u hem weer terug?’

‘Voorlopig niet. Goedemorgen.’ Opnieuw wilde de man de deur sluiten.

‘Wacht!’ Grace stak haar voet uit en plantte die stevig op de drempel. ‘Ik moet hem een brief zien te sturen.’

De butler dacht bij zichzelf dat geen van de onbekende vrouwen die ooit naar de kapitein hadden gevraagd zo brutaal was geweest als deze. Hij keek nadrukkelijk naar de voet, die wat hem betreft onmiddellijk moest verdwijnen van het territorium dat aan zijn bewaking was toevertrouwd.

‘Onmogelijk, mevrouw.’

In plaats van zich terug te trekken deed Grace nog een stap verder naar voren. Ze duwde haar schouders naar achteren en richtte zich in haar volle lengte op. De butler deinsde terug en sperde zijn neusvleugels wijd open, alsof hij plotseling werd getroffen door een uitermate onwelriekende geur. Hij was ook wel een beetje bang – een vrouw in een broek was ongetwijfeld een hoogst onvoorspelbaar wezen. Toch zou hij niet toestaan dat ze zich hier naar binnen blufte. Hij deed zijn mond open om haar weg te jagen, maar zij was hem voor.

‘Nou moet jij eens goed luisteren: kapitein Reinders is een heel goede vriend van me. En bovendien’ – ze voelde de nervositeit van de butler en boog zich nog dichter naar hem toe – ‘bovendien is zijn beschermeling, Liam, mijn zoon.’ *Geadopteerde zoon*, corrigeerde ze zichzelf in gedachten, maar ze zag geen reden om dat aan dit stuk onbenul uit te leggen.

‘Jongheer Kelley?’ De butler trok zijn wenkbrauwen nauwelijks merkbaar op, terwijl hij deze nieuwe informatie probeerde te verwerken, maar hij deed de deur geen centimeter verder open.

‘Aye.’ Grace bleef hem vast aankijken. ‘En roep nu meneer Darmstadt voor mij, of zijn vrouw.’

‘Zij zijn ook uit, mevrouw.’

Grace keek aandachtig naar het uitdrukkingloze gezicht van de butler, maar kon er niet uit opmaken of hij de waarheid sprak.

‘Waar ís kapitein Reinders eigenlijk?’ vroeg ze, vastbesloten haar uiterlijke kalmte te bewaren, ook al bonsden haar hart en haar hoofd nog zo heftig.

‘In Panama-stad, mevrouw.’

Panama-stad? Waar lag in vredesnaam Panama-stad?

‘Ik verwacht hem de komende weken nog niet terug. Misschien duurt het nog wel langer.’

Grace beet op haar lip en haar maag trok in een knoop. ‘Dan zal ik maar een boodschap voor hem achterlaten,’ besloot ze. ‘Zou je me pen en papier willen brengen?’

Aangezien de vrouw nog steeds aan de verkeerde kant van de drempel stond, liet de butler schoorvoetend de deur op een kier en haalde het gevraagde uit de la van het schrijfbureau in de hal. Verstoord bedacht hij dat die ‘mevrouw Donnelly’ natuurlijk niet

kon schrijven waar ze stond en dat ze alleen maar kabaal zou maken als hij haar daartoe probeerde te dwingen. Dus nodigde hij haar met tegenzin binnen.

Terwijl Jack naast haar uit zijn ooghoeken die angstaanjagende butler stond te begluren, boog Grace zich over het bureau, doopte de pen in de inkt en begon te schrijven.

Lieve Peter,

't Is onverwacht, maar ik ben nu hier met de kinderen. Mary Kate is ziek, maar Goddank is het geen cholera. Ze ligt in het ziekenhuis van de Zusters der Barmhartigheid. We blijven in de stad tot je terug bent – ik zal je bediende laten weten waar we verblijven. Kom alsjeblieft zo snel je kunt.

Voordat ze het ondertekende, las ze het briefje vlug nog eens door. Ze hoopte maar dat het niet zo wanhopig klonk als ze zich voelde. Het was niet haar bedoeling geweest op deze manier te arriveren, vies en uitgeput en ziek; integendeel, ze had zich een onafhankelijk bestaan voorgesteld op haar boerderijtje aan de kust van Oregon, als sterke en zelfverzekerde weduwe en de aanstaande vrouw van een zee kapitein die van haar hield en ooit met haar wilde trouwen. *Maar zou hij dat nog wel willen?*, vroeg ze zich nu af. Plotseling duizelig van vermoeidheid en zorg leunde ze tegen het bureau; ze sloot haar ogen en legde haar handpalm tegen haar voorhoofd.

‘Mevrouw?’

Er lag een bezorgde klank in de stem van de butler, maar Grace vermoedde dat hij voornamelijk inzat over de rommel die hij zou moeten opruimen als zij in de hal ging overgeven. Ze vermande zich, vouwde het briefje op, deed het in een envelop en gaf het hem.

‘Zorg ervoor dat kapitein Reinders dit krijgt zodra hij terug is,’ beval ze en keek hem recht in de ogen, hoewel dat haar hoofdpijn verergerde.

‘Natuurlijk.’ De butler hield de deur voor haar open en zodra Jack en zij de drempel over waren, deed hij hem stevig achter hen dicht.

Jack had een rimpel boven zijn neus. ‘Geen aardige man.’

‘Dat vind ik ook, maar ik denk ook wel dat we hem aan het schrikken hebben gemaakt, zoals we eruitzien. We zijn niet echt keurige visite, vind je wel? Kom maar.’ Ze pakte hem bij de hand. ‘We gaan weer naar Mary Kate en dan krijg je onderweg een broodje. Wat vind je daarvan, Jack van me?’

‘Hoe groot?’ Hij keek naar haar op. Zijn zilverkleurig brilletje stond scheef en als altijd sloeg een golf van tederheid door haar heen.

‘Het grootste dat ik kan vinden,’ beloofde ze, terwijl ze zijn bril rechtzette.

Tot haar verbazing legde hij even zijn hoofd tegen haar aan. Voor hun vertrek uit Kansas was het niets voor Jack geweest om genegenheid te laten blijken. Ze had vaak moeten vechten tegen de neiging hem in haar armen te sluiten en met kussen te overdekken. Hoewel ze heel voorzichtig te werk was gaan om zijn vertrouwen te winnen, hield hij haar af en toe nog steeds op een afstand. De eerste vrouw die hij ooit ‘mam’ had genoemd, was Julia Martin geweest. Ook al hadden ze er maanden de tijd voor genomen om hem aan zijn eigen moeder te laten hechten, Grace wist dat het uiteindelijke vertrek van Julia hem verdrietig en in de war had achtergelaten; ze kon alleen maar hopen dat die wond in zijn hart zou genezen als hij ouder werd en de buitengewone omstandigheden rond zijn geboorte beter leerde begrijpen. Ze putte moed uit het feit dat hij dol was op zijn zusje, maar zelfs Mary Kathleen werd niet vaak door dit stoere manneke geknuffeld. Bij de gedachte aan haar dochter versnelde Grace haar pas en knelde Jacks handje steviger vast. Weliswaar had de dokter Mary Kate gisteravond direct na hun aankomst onderzocht en was zuster Jozef vanochtend bij haar, toch wilde Grace zo snel mogelijk naar haar dochter terug.

De opkomende zon deed de mist langzamerhand verdwijnen, al kleefden er nog steeds hardnekkige, glinsterende mistdruppeltjes aan balkonhekken en leuning. Grace voelde de warmte van de eerste voorzichtige stralen door haar mantel dringen. Ondanks haar vermoeidheid bleven haar voeten in beweging; bij de gedachte dat deze zelfde voeten in de afgelopen vier maanden een afstand van tweeduizend mijl hadden afgelegd, kwam er een wrange glimlach op haar gezicht. Zelfs in haar dromen waren haar voeten nog op

reis, in een eindeloze wandeling over met salie begroeide prairies en door gloeiende zoutvlakten die zelfs voor de meest geharde pionier een ware marteling vormden; door diepe, glibberige modderstromen en door het hoge gras van weelderige valleien, over bergpassen die zo hoog en smal waren dat ze zich had afgevraagd of ze daar wel langs kon reizen. Zij en de kinderen hadden gelopen en gelopen en gelopen; soms waren ze op een dag niet meer dan twee mijl gevorderd, maar op andere dagen maakten ze er wel eens twintig. Ze was ervan overtuigd dat, mocht ze hier ter plekke dood neervallen, haar voeten in beweging zouden blijven, alsof ze ook de hele weg naar de hemel nog moesten afleggen.

Onderweg van Peters huis naar het ziekenhuis hadden Jack en zij een goed zicht op de waterkant en alle bedrijvigheid die zich daar afspeelde, evenals op de zuidelijke helft van de stad tot aan Alta Loma, het hoogste punt. Zuster Jozef had haar verteld dat het ook wel de Telegraafheuvel genoemd werd, vanwege het seinhuis op de top, waar de rederijvlaggen van de schepen die de haven binnenliepen, werden uitgestoken. Volgens de non ontstond het meeste tumult wanneer eens in de veertien dagen de stoomschepen van Pacific Mail met de post arriveerden. Dit herinnerde Grace aan de brieven die ze moest schrijven nu ze hier eindelijk was.

Uit Peters verhalen wist Grace dat San Francisco 's nachts nooit echt sliep, dat het er 's avonds lawaaiig en ruw aan toeging en dat de ochtenden de rustigste momenten van de dag waren. Toch kwam de stad ook op dit vroege ogenblik al tot leven en Grace kon wel merken dat er veel te beleven viel. Zodra Mary Kate weer beter was, zouden ze de stad grondig verkennen, besloot ze, want dit zou voortaan hun thuis zijn; op de stoomboot vanuit Oregon had ze de kinderen beloofd dat ze nooit meer zouden verhuizen en ze was vast van plan die belofte te houden, wat het haar ook kosten zou.

Samen met Jack zocht ze haar weg terug naar Montgomery, met een korte pauze in Clay Street om de *Niantic* te bekijken, een van de schepen die aan het begin van de *goldrush* was verlaten.

'Is het zo regelrecht op het land gevaren?' vroeg Jack verbijs-terd.

'De kapitein heeft me hierover verteld in een brief,' zei ze. 'Vroeger kwam de zee tot aan de plek waar we nu staan, maar omdat

hierachter de heuvels al beginnen, hebben ze de ruimte tussen de kaaien opgevuld om meer plaats voor bebouwing te krijgen. Dat is nogal wat, vind je niet? Gewoon de baai opvullen! Hoe dan ook, je hebt vanmorgen in de haven al die verlaten schepen wel gezien. De *Niantic* is achtergebleven toen de bemanning en de kapitein vertrokken om goud te gaan zoeken.'

'Is er nog steeds goud te vinden?' vroeg Jack hoopvol. 'Krijgen wij ook wat?'

'Niet meer overal in de rivieren zoals eerst. Maar daarginds wel, en nog steeds proberen veel mensen zo op een snelle manier rijk te worden. Maar wij worden geen mijnwerkers, hoor, als je dat soms wilde weten.'

'O.' Zijn gezicht betrok.

'O,' aapte ze hem na en knipoogde. 'We kunnen beter opschieten en een ontbijt voor je regelen.'

Grace volgde de rijen karren die waren beladen met kratten vol kippen en koopwaar, naar een groot plein met daaromheen hotels, restaurants, theaters, casino's, kroegen en een menigte verschillende winkels. Plotseling bleef Jack staan en staarde met grote ogen naar een Chinees die zich langs hen heen haastte. De man droeg een lange, blauwe tuniek over een katoenen broek en een grote strooien hoed die met een koordje onder zijn kin was vastgebonden; op zijn rug bungelde een lange, zwarte vlecht en over zijn schouder torste hij een lange staak met aan elk uiteinde een mand. Aan zijn voeten had hij zwarte slippers met houten zolen. Zijn ogen hield hij neergeslagen. Grace had in New York ook wel Chinezen gezien, maar nooit van zo dichtbij, en ze wist dat Jack nog nooit van zijn leven zo iemand was tegengekomen.

'Dat is een Chinees,' legde ze zachtjes uit. 'Hij komt van de andere kant van de wereld. Daar worden ze Hemelingen genoemd. Zie je die lange vlecht?'

Jack knikte.

'Als hij die afknipt, kan hij nooit meer naar China terugkeren.'

'Maar zijn haar groeit toch weer,' merkte Jack op.

'Aye. Maar dat duurt jaren, en misschien wordt het nooit meer echt lang.' Ze bleef staan en snuffelde in de lucht. 'Ruik ik daar soms vers brood?'

Jack snuffelde ook en knikte toen opgetogen.

‘Volgens mij komt het daar vandaan.’

Grace ging voorop naar de rand van het plein, waar een straatje begon met kraampjes aan weerszijden. Bij een stalletje waar de warme, verse broodjes hoog lagen opgetast, bleef ze staan en kocht van de eigenaar een broodje voor Jack. Die viel er meteen gulzig op aan. Ze was gedwongen direct terug te gaan en er nog drie te kopen, hoewel ze verbijsterend duur waren. Met het brood in de hand liepen ze van kraam naar kraam en schaften nog wat andere dingen aan, zoals verse gele kaas en een harde salamiworst aan een touwtje. Bij een boerenkar kocht ze een handvol tomaatjes, een dozijn rode appels en een mand om de boodschappen in mee te nemen. Hoewel haar geldbuidel nu een stuk lichter was, bevatte hij nog genoeg om hen een tijdje in leven te houden, al hing dat ook af van het bedrag dat ze het ziekenhuis schuldig was. Maar met dergelijke prijzen zou ze toch spoedig werk en onderdak moeten zien te vinden. Uit eigen ervaring wist ze, hoe onvoorspelbaar een zeereis kon verlopen; het kon evengoed maanden duren in plaats van weken, voordat Peter daadwerkelijk terug was.

‘Gaan we nog meer kopen, mam?’ vroeg Jack met volle mond, zodat de kruimels in het rond vlogen.

‘Vandaag niet meer, lieverd. We moeten gaan.’

Jack spartelde niet tegen. Dat had hij al een poosje niet meer gedaan en daaruit maakte Grace op dat hij erg bezorgd over zijn zusje was. Nadat Mary Kate tijdens de reis ziek was geworden, had hij haar geen moment uit het oog verloren, haar geholpen met haar klusjes en geprobeerd haar hapjes te voeren van zijn eigen rantsoen. Tegen de tijd dat ze de nederzetting in Willamette hadden bereikt, was Mary Kate van de pijn nauwelijks nog in staat haar hoofd op te tillen en at en dronk ze nog maar heel weinig. In de nederzetting waren geen bekwame dokters en aangezien de stoomboot naar San Francisco op het punt van vertrek stond, had Grace zonder aarzelen besloten voor hen allemaal een kaartje te kopen. Al haar hoop was gevestigd op de goed toegankelijke medische zorg waar Peter in zijn brieven over had gesproken – echte dokters in plaats van de honderden kwakzalvers die door middel van een simpel uithangbordje diensten aanboden als purgeren, het doorprikken

van blaren, het dichtschroeven van wonden en aderlaten. Op de reis naar het zuiden had Jack zich gehoorzaam en behulpzaam gedragen; hij had haar geholpen Mary Kate en hun enige hutkoffer naar het ziekenhuis te brengen, had vannacht zonder klagen op de vloer geslapen, terwijl zij naast hem zat te wachten, eerst om te zien of Mary Kate het zou overleven en daarna tot het morgen zou worden en er gelegenheid zou zijn om Peter te gaan zoeken.

‘Je bent een flinke jongen geweest, Jack,’ prees Grace, terwijl ze het plein achter zich lieten. ‘Een grote steun voor je mam. Eens kijken, van welke kant kwamen we ook alweer?’

‘Van die kant.’ Hij trok haar mee. ‘Ik wijs de weg wel.’

Jack leidde Grace terug over het reusachtige plein. Het duizelde hen van de hoge, stenen gebouwen en pilaren, de uitbundige winkelgevels en de eindeloze stoet Peruanen, Chilenen, Mexicanen in kleurige kleren, inheemse indianen behangen met kralen en gehuld in dekens, donkere mannen in nette pakken of mijnwerkerskleding, Chinezen in tunieken of zijden jasjes, hun lange vlechten bungelend onder breedgerande strohoeden of geborduurde kapjes, bohemieus en zigeuners met bonte blouses en vesten, en breedgebouwde Kanakas uit Hawaï; en al die talen en dialecten mengden zich met die van de Fransen, Duitsers, Italianen, Turken en Russen – allemaal immigranten die bleven hopen op dat ene klompje goud dat in de Californische woestijn op hen lag te wachten, hoewel ze intussen niet te beroerd waren ieder baantje aan te pakken dat iets beloofde op te leveren. De slimmeriken onder hen, bedacht Grace, zouden de bouw in gaan.

Achter Jack aan baande ze zich een weg door de menselijke doolhof, goed uitkijkend voor de uitwerpselen van paarden, ossen, muil dieren, honden en die van de exotischer huisdieren die de stad rijk was – de beren, vossen, geiten en herten aan lange riemen, de papegaaien en valken op de schouder en de slangen om de nek. Excentrieke kleren, excentrieke huisdieren, glinsterende zilveren en gouden sieraden en wapens van de meest uiteenlopende soorten – in de ogen van Grace leek San Francisco een gigantisch circus.

Toen ze het plein waren overgestoken, zochten ze hun weg door een aantal kleine straatjes tot ze uiteindelijk bij de voordeur van het ziekenhuis waren aangeland. Opgelucht gaf Grace haar zoon

een klopje op zijn hoofd en duwde de deur open. Ze haastte zich door de kleine lobby, de ziekenzaal in, regelrecht naar het ledikant waar Mary Kate lag met haar ogen dicht en een koud kompres op haar voorhoofd. Zuster Jozef, de stoere non uit County Cork, boog zich net over het meisje heen en neuriede een bekend wijsje; toen ze Grace zag, ging ze rechtop staan en glimlachte haar breed en geruststellend toe.

‘Ze slaapt nu lekker,’ fluisterde ze. ‘Niks meer om je druk over te maken. Hebt u uw vriend kunnen spreken?’

Grace schudde haar hoofd. ‘Hij is op zee.’ Tot haar schaamte sprongen de tranen in haar ogen.

‘Kind toch, kind toch! Kom, ga eerst eens even zitten.’ Zuster Jozef zette haar op een kruk en nam de boodschappenmand van haar over. ‘En wanneer komt hij dan naar huis, de kapitein?’

‘Ik weet het niet.’ Grace duwde een zakdoekje tegen haar ogen en zag plotseling dat Jacks ogen groot waren geworden van schrik. ‘Er is niks aan de hand, joh.’ Ze trok hem naar zich toe. ‘Ik ben alleen een beetje moe.’

‘Aye, zeg maar gerust uitgeput, en vind je het gek?’ Zuster Jozef klopte haar op de schouder en fluisterde toen in haar oor: ‘Hebt u wel geld?’

Grace knikte en de non keek opgelucht.

‘Ze heeft net een poosje d’r ogen open gehad,’ vertelde zuster Jozef nu hardop, zodat Jack het ook kon horen. ‘Dokter Wakefield is ook weer langs geweest. Het was een tekenbeet, denkt hij, ook omdat u en de jongen nergens last van hebben.’

Grace’ ogen begonnen opnieuw te branden en ze deed ze vlug dicht. *God, vergeef me dat ik dit kind heb meegesleept, dwars door Ierland, over de oceaan, dwars door Amerika. O, Vader, wat doe ik hier eigenlijk?*

Zuster Jozef legde een hand onder Grace’ kin en tilde die op, zodat de jonge vrouw gedwongen was haar ogen te openen en haar recht aan te kijken. ‘Je moet vertrouwen hebben, mijn dochter,’ zei ze vriendelijk. ‘Van zorgen wordt je leven geen uurtje langer.’

‘Ik kan haar niet verliezen,’ fluisterde Grace.

‘Dat gebeurt ook niet,’ zei zuster Jozef vastberaden. ‘Deze keer niet.’ Ze ging rechtop staan en streek haar lange, witte schort glad.

‘Nu moet je een beetje uitrusten. Waarom laat je de jongen niet even met mij meegaan? Ik heb een grote, sterke knecht nodig om de paarden hierachter water te geven – zou jij dat wel kunnen, jongeheer Jack?’

‘O, aye!’ Jack keek verwachtingsvol naar zijn moeder. ‘Mag het, mam? De paarden voeren?’

‘Vooruit dan maar, maar denk eraan: goed naar de zuster luis-teren!’ Grace glimlachte naar hem en voegde er toen dankbaar aan toe: ‘Dank u, zuster.’

‘Ik dacht zo dat je wel wat rust kon gebruiken om een beetje tot jezelf te komen. Tot zo.’

De non nam Jack bij de hand en liep met hem door de gang naar de achterdeur, die toegang gaf tot een kleine stal.

Grace schoof haar krukje dichters naar Mary Kate toe en streek het dikke, springerige haar glad, dat uit de vlecht ontsnapt was. Dit kind had in haar negenjarig bestaan genoeg meegemaakt voor twee of drie complete mensenlevens; het leven voor haar geboorte kon Grace zich nauwelijks meer herinneren. Samen hadden ze de donkere dagen van hongersnood en ziekte overleefd; nadat ze de baby in veilige handen hadden achtergelaten en ontsnapt waren naar Liverpool, waren ze sloop gegaan voor de lange, gevaarlijke overtocht naar Amerika, waar Mary Kate van nog meer menselijk lijden getuige was geweest. In Manhattan hadden ze kamers gekregen boven de bar van Dugan Ogue. Daar was het meisje tot rust gekomen en gaan opbloeien tot een evenwichtige metgezel van haar moeder en van Liam, de jongen over wie zij zich hadden ontfermd nadat zijn eigen familie aan boord van de *Eliza J* was omgekomen. Een brand had hen echter gedwongen hun biezen weer te pakken. Ze waren naar Boston verhuisd en bij Lily Free en haar gezin ingetrokken. Het leven in Boston was zwaar en Mary Kate had zowel op straat als op school veel last gehad van de vooroordelen die er tegen de Ieren leefden. De enige goede herinnering aan die tijd was de hereniging met Jack, ook al was die met zijn twee jaar allang geen baby meer. Mary Kate was dolblij met haar broertje, had de jongen zonder aarzeling in haar hart gesloten en op alle mogelijke manieren als een tweede moedertje voor hem gezorgd.

Hoe hard het bestaan in Boston ook was geweest, toch dacht Grace achteraf vaak dat ze er gebleven zou zijn als ze had geweten hoe slopend de reis over land zou worden. Ze zou gewacht hebben tot ze genoeg had verdiend om met het hele gezin per boot naar San Francisco te vertrekken. Ze moest echter toegeven dat ze in dat geval midden in de cholera-epidemie zou zijn beland en misschien wel allebei haar kinderen verloren zou hebben. De brief van Peter had haar bereikt toen zij en de familie Free hun reis hadden onderbroken in Lawrence in Kansas – de laatsten om een boerderij te kopen en zichzelf om uit te rusten, voordat ze zich zou aansluiten bij een andere wagentrek naar het westen. Peter had erop gestaan dat zij in Kansas zou blijven totdat de epidemie was uitgewoed. De mensen in San Francisco stierven als ratten en hij zou samen met Liam in noordwestelijke richting de Stille Oceaan op varen. Uiteindelijk had Grace twee jaar in Kansas gewoond, in een blokhut aan de rand van een drukke stad. Met een baan als kok in het enige hotel had ze redelijk in hun levensonderhoud kunnen voorzien, hoewel het er in de zomer ondraaglijk heet en in de eindeloos lange winter bitter koud was.

De tijd in Kansas had zijn goede kanten gehad: Grace was er een uitstekende kok geworden en had zelfs geld opzij kunnen leggen. Na een moeizame start was de school van Mary Kate onder leiding gekomen van een achtenswaardige en enthousiaste onderwijzer en Mary Kate had met iedere ademteug de kennis in zich opgezogen. Ook Jack had in deze grensgemeenschap prima gedijd, hoewel niet op de manier die Grace zich had voorgesteld. Hij was niet langer teruggetrokken en op zijn hoede, maar werd ondernemend en bijna onhanteerbaar; het lievelingetje van alle cowboys en jagers, die er lol in hadden dit geestdriftige jochie ponyrijden en pistoolschieten te leren. Ze kromp nóg in elkaar bij de herinnering aan de keer dat hij een pistool afschoot in het hotel, in een poging de vliegen uit de eetzaal te verjagen.

Langzamerhand echter kreeg de strijd tussen de mensen die Kansas tot vrijstaat wilden uitroepen en degenen die het opeisten voor de slavenhouders een steeds grimmiger karakter, waardoor het leven in toenemende mate onhoudbaar werd. Beide groepen vochten verbeten om de controle over pas ontstane steden en dorpen,

wat leidde tot uitbarstingen van geweld. Lynchpartijen en midernachtelijke overvallen kwamen steeds vaker voor en niemand voelde zich nog veilig, vooral de negers niet. In die tijd was Lily net herenigd met haar man, een weggelopen slaaf, die ieder blank gezicht dat op zijn land opdook met achterdocht bejegende. Zij had besloten met haar gezin naar Oregon te verhuizen, waar het land nog steeds met duizenden vierkante meters tegelijk aan kolonisten werd weggegeven. Ook Grace verlangde naar een vrediger bestaan en wilde haar kinderen uit de vuurlinie weg hebben. De blanken waren niet alleen onderling aan het bakkeleien, ook de indianen, die tot dan toe een vreedzame houding hadden aangenomen, werden steeds agressiever. Hoewel Grace wel begrip had voor hun woede, omdat ze van hun land werden verdreven, was ze tegelijk ook bang voor hen geworden. Tegen het einde van hun verblijf in Kansas reden de indianen op hun jachtpartijen al tot aan de rand van de stad. Jack was dol op hen, op het krijgsgejoel en de oorlogskreten, de beschilderde lichamen en de onverschrokken gezichten van de jonge helden, maar Grace had de verslagen gelezen van de overvallen, die gepaard gingen met scalpering en marteling en wrede slachtpartijen. Hoe sensationeel de indianen ook waren, ze had 's nachts geen oog meer dichtgedaan.

Net als honderden andere grensbewoners, waaronder de ontsnapte slaven voor wie Kansas nog niet noordelijk of westelijk genoeg was, had Grace gretig de berichten gelezen over de rijke, zwarte aarde en het gematigde klimaat van Oregon, over de vruchtbare valleien, de overvloed aan wild, het zoete water van de bergbeken en de grote hoeveelheden goed timmerhout. Ook had ze overwogen dat ze in de nederzetting van Willamette dichterbij Peter en Liam zou zijn; om haar te bezoeken hoefden die alleen maar langs de kust naar het noorden te varen en dan de rivier op. Dus had ze het weinige wat ze inmiddels had verworven weer verkocht, zich een wagen en ossen aangeschaft en voorraden voor een maandenlange trektocht, en was met de Frees naar Oregon vertrokken.

Jack had zich hevig over hun vertrek uit Kansas beklaagd, hoewel hij al snel de smaak van het trekkersleven te pakken kreeg; het moest hem wel één lange picknick hebben geleen, dacht Grace

vaak – kampvuurtjes stoken, slapen onder de sterren, alle dagen buiten in weer en wind. Ze had geprobeerd hem zoveel mogelijk bij zich te houden en hem soms naar de achterkant van de wagen verbannen, waar hij dan zat te tieren of te pruilen. Maar hij zou niet het eerste kind zijn dat onder een van de zware wagenwielen werd verpletterd of door de ossen werd vertrappt; meer dan eens waren er kinderen verbrand, of vermist geraakt, of in de rivier gevallen en verdronken. Grace had iedere dag al haar aandacht nodig om het span ossen te besturen en Jack in de gaten houden viel niet mee; die taak was aan Mary Kate toebedeeld, die zich daar – zoals ze dat met alles deed – met plichtsgetrouwe gratie van had gekweten. Soms bond ze Jack aan een lang touw en knoopte het andere einde om haar eigen middel. Het was aan de voortdurende zorg van Mary Kate te danken dat Jack de trek had overleefd.

Grace nam de slappe hand van haar dochter in de hare en drukte die tegen haar wang. *Ik zal je alles vergoeden, als je maar weer beter wordt*, dacht ze. *We gaan nooit meer verhuizen, als je maar weer beter wordt.*

‘Wat zie ik daar nou voor bezorgd gezicht, mevrouw Donnelly?’

Grace keek op naar dokter Wakefield. ‘Ik kan er niets aan doen.’ Ze beet op haar lip, vastbesloten vandaag geen traan meer te laten. ‘Wat zou ik zonder dit kind moeten beginnen?’

‘U zou verder leven, mevrouw, zoals zo velen voor u hebben gedaan.’ De stem van Wakefield had de trage, rustgevend cadans die zo kenmerkend was voor mensen uit South Carolina. ‘Maar u hoeft zich daar nu het hoofd niet over te breken. Voor zover ik kan zien, is uw dochter hard op weg naar haar herstel, hoewel er nog wel wat tijd overheen kan gaan voordat ze haar kinderstreken weer zal uithalen.’

Grace knikte, niet in staat iets te zeggen.

‘Weet u, mevrouw Donnelly, het is niet gebruikelijk dat wij familieleden naast onze patiënten op de vloer laten slapen.’ De dokter wierp een blik op haar hutkoffer. ‘Zuster Jozef heeft me echter verteld dat u een beetje gestrand bent op dit moment, dus ik zal een uitzondering maken totdat u iets hebt kunnen regelen. U moet er echter wel voor zorgen dat de kleine jongen zich rustig houdt.’

‘O, aye, dokter.’ Grace stond op, zich hinderlijk bewust van haar lange broek en wensend dat ze er wat fatsoenlijker uitzag. ‘We zullen u niet voor de voeten lopen, en dank u wel. Heel erg bedankt.’

Haar welgemeende dankbaarheid trof Wakefield diep, evenals de glans in haar ogen die ondanks haar zichtbare vermoeidheid nog steeds helder stonden.

‘Wel, het genoeg is zonder twijfel geheel aan mijn kant, mevrouw Donnelly. Wilt u mij nu excuseren? Ik moet naar mijn andere patiënten.’

Hij vertrok en Grace liet zich weer op haar krukje zakken. Ze was bang geweest dat hij geen goede berichten voor haar zou hebben, bang dat ze niet bij Mary Kate zou mogen blijven, of zij wel, maar Jack niet; en wat hadden ze dan moeten beginnen?

Haar gedachten werden onderbroken door het schelle gehinnik van een opgewonden paard, dat hard tegen de stalwand trapte. *O Jack, gedraag je alsjeblieft.* Het lukte haar niet zo de jongen strakke leiding te geven, hoewel ze wist dat hij dat wel nodig had om ooit zelfdiscipline te kunnen ontwikkelen. Ze waarschuwde hem echter veel te weinig en meestal te laat, en ze vreesde dat ze tegenover hem tekortschoot. Haar onvermogen om streng tegen hem te zijn was het gevolg van het feit dat zijn bestaan eigenlijk een wonder was: hij was de baby die ze had moeten achterlaten en die ze dood gewaand had, totdat ze hoorde dat hij levend en wel in Ierland was en dat haar vriendin Julia Martin hem naar Amerika zou brengen, naar haar, zijn echte moeder.

In de maanden dat Julia in Boston bij hen had gewoond, had Grace haar geen enkel verwijt gemaakt over het feit dat zij Jack bij zich had gehouden. In de grote hongersnood en de strijd om een vrij Ierland was al zoveel verloren gegaan en het waren waarschijnlijk de vrouwen die het meest hadden geleden. Bovendien had Julia van Jacks vader gehouden; niemand wist hoeveel – niemand behalve Grace, aan wie ze dat in Liverpool met zoveel woorden had opgebiecht voordat Grace en Mary Kate per schip waren vertrokken. Alleen Grace wist hoeveel Julia was kwijtgeraakt en daarom wilde ze niet luisteren naar Julia’s wanhopige spijtbetuigingen, maar legde ze haar het zwijgen op en bedankte haar voor het feit dat

ze de jongen door het ergste heen in leven had gehouden. Als Julia er niet was geweest, had Grace benadrukt, had Jack niet kunnen overleven; in ieder geval zou hij blind zijn geweest. Was het niet Julia die hem had meegenomen naar Londen, naar Nigel Wilkes, de enige chirurg die bereid was zo'n jonge patiënt te behandelen? Nadat Jack was hersteld en hem het brilletje was aangemeten dat hem zo'n misleidend geleerde uitstraling gaf, waren Nigel en Julia getrouwd. *De Heer werkt op onnavolgbare wijze*, had Grace erkend. Onder de zachtmoedige aansporingen van haar man had Julia besloten de zaak recht te zetten. Ze had Grace opgespoord, waarna zij en Nigel naar Amerika waren gevaren, samen met het jongetje dat ze liefhadden als hun eigen zoon.

Terwijl Nigel met een aantal artsen in New York City had samengewerkt, was Julia in Boston gebleven en had de afstand tussen Jack en haar langzaam maar zeker vergroot. Steeds vaker en steeds langer ging ze naar New York, totdat ze in het daaropvolgende voorjaar met Nigel was teruggekeerd naar Londen. Kort daarna had Grace de beslissing genomen, met haar gezin uit Boston te vertrekken, deels om ervoor te zorgen dat Jacks vroegere leven als een droom uit zijn herinnering zou verdwijnen.

En al die tijd was ze blijven hopen op nieuws over haar broer. Volgens de berichten had Sean zich aangesloten bij de mormonen en was hij met hen meegetrokken naar Utah. Ze had hem dolgraag terug willen zien, in de hoop dat ze hem zou kunnen overhalen zich weer bij hen aan te sluiten. Een armzalige hoop, dacht ze nu, en ze schudde haar hoofd bij de gedachte aan die charmante man met zijn serieuze opvattingen en fanatieke loyaliteit. Hij zou inmiddels wel met Marcy Osgoode getrouwd zijn, meende ze; misschien had hij zelfs al kinderen. Ze keek naar Mary Kate, naar dat sproetige gezichtje dat haar zo dierbaar was; als Sean dan niet bij hen kon zijn, hoopte ze maar dat hij gelukkig getrouwd was en een kind van zichzelf kon grootbrengen.

De achterdeur van de afdeling sloeg met een knal tegen de muur en Jack stormde naar binnen, met gloeiende wangen en stralende ogen, zijn hele lijf bevend van opwinding.

'Mam!' riep hij en Grace sprong onmiddellijk overeind, met haar vinger tegen haar lippen om hem tot stilte te manen.

‘Sorry, mam,’ fluisterde hij hard, toen hij bij haar was. ‘Het paard was super, mam! Echt super! Ik mag hem van zuster Jozef voeren, nadat ik geslapen heb.’ Hij fronste zijn wenkbrauwen. ‘Moet ik echt slapen, mam?’

‘O, aye.’ Dat was geen gek idee. ‘Dokter Wakefield zegt dat we bij Mary Kate mogen blijven, maar we moeten heel rustig en braaf zijn, en twee keer per dag een dutje doen.’

Jack knikte ernstig en Grace was onder de indruk; de jongen wilde duidelijk bij zijn zusje blijven, ook al moest hij daarvoor met een dutje betalen.

Van hun mantels fabriceerden ze een soort nest en toen gingen ze zitten met hun rug tegen de gedeukte hutkoffer. Grace schildte een appel en daarna nog een; Jack geuuwde en langzaam vielen zijn ogen dicht.

‘Zullen we maar een beetje gaan liggen, zoon?’ In het warme zonlicht dat door het hoge raam over hen heen viel, voelde ook Grace zich slaperig worden.

‘Aye.’ Jack deed zijn bril af en gaf die aan haar. ‘Vertel je een verhaaltje, mam?’

‘Natuurlijk.’ Ze streek het haar uit zijn ogen en keek op het geliefde gezichtje neer. ‘Welk verhaaltje zal het zijn?’

‘Je weet wel.’ Het jongetje deed zijn laarzen uit en ging op zijn rug liggen met de handen onder het hoofd en de enkels over elkaar. ‘Toe dan,’ drong hij zachtjes aan, zijn ogen dicht. ‘Lang geleden, in Ierland...’

Haar keel kneep meteen dicht en Grace vroeg zich af of ze de rest van haar leven tegen haar tranen zou moeten vechten. Ze legde haar hoofd tegen de hutkoffer, deed haar ogen dicht en daar, zonder dat ze er moeite voor hoefde te doen, zag ze hem voor zich – de jonge man van wie ze had gehouden, zo levend dat hij bijna tastbaar leek. Hij lachte breed, gooide zijn hoofd in de nek en schaterlachte op de manier die haar hart altijd lichter had gemaakt; ze luisterde naar de echo van die lach en voelde hoe die haar kracht gaf. Haar geest leefde op bij de herinnering aan de moed die hij gedurende zijn hele leven had getoond. Ze wachtte nog een ogenblik langer om hem in liefde te gedenken, en toen schraapte ze haar keel.

‘Lang geleden, in Ierland, leefde de dapperste krijger die ooit heeft bestaan. Hij was de held van zijn volk en nog steeds zingen de mensen op straat liederen over hem. Hij heette Morgan McDonagh’ – Grace legde haar hand op het hoofdje van haar zoon – ‘en hij was jouw vader.’